

Stappenplan en adviezen versterken basisvaardigheden **burgerschap**

Stap 1: Analyse huidige situatie

Beschrijf de visie en doelen van jouw school op burgerschap. Houd daarbij rekening met:

- de sociale, maatschappelijke, pedagogische en levensbeschouwelijke uitgangspunten van jouw school;
- de eisen van overheid ten aanzien van burgerschapsvorming (burgerschapswet);
- de aanknopingspunten in het huidige curriculum (kerndoelen en schooleigen doelen);
- de huidige kennis, vaardigheden en houdingen van leerlingen ten aanzien van burgerschap;

Beschrijf welke onderdelen (on)voldoende aandacht krijgen in het onderwijs op jouw school. Maak daarbij gebruik van de *factsheet* en *handreiking burgerschap* (hoofdstuk 1).

Stap 3: Uitvoering

- Communiceer het plan van aanpak (stap 2) regelmatig met alle betrokkenen.
- Monitor de opbrengsten van het onderwijs door bijvoorbeeld portfolio's, gesprekken, observaties door de leraar en kennistoetsen.
- Vergelijk de uitkomsten van de monitoring met de oorspronkelijke doelen.
- Stel het beleid (indien nodig) bij:
Verdiene de doelen verheldering?
Komen alle activiteiten tot hun recht?
Past de visie nog?

Zie ook: *handreiking burgerschap* (hoofdstuk 3).

Stap 2: Plan van aanpak

Beschrijf:

- over welke kennis, vaardigheden, houdingen leerlingen moeten beschikken aan het einde van hun schoolperiode en hoe deze zichtbaar worden;
- aan welke (deel)onderwerpen je per leerjaar werkt. Maak daarbij gebruik van het *burgerkaartenspel* en/of de *inhoudskaarten burgerschap*;
- in welke vorm je de lessen burgerschap geeft (bijvoorbeeld: instructie, projecten) en waar deze plaatsvinden (binnen of buiten school). Zie ook: *Plaats van burgerschap* op slo.nl;
- welke verbanden je legt met andere leergebieden (bijvoorbeeld wereldoriëntatie of mens & maatschappijvakken of talen);
- welke rol alle betrokkenen hebben in de uitvoering van het proces (bijvoorbeeld leraren, schoolleiders, ouders en externen voor leren buiten de school);
- de middelen die nodig zijn om dit plan uit te voeren (bijvoorbeeld budget, scholing, leermaterialen).

Houd bij het ontwerpen van beleid en lessen rekening met inzichten vanuit de wetenschappelijke literatuur (zie adviezen).

Zie ook: *handreiking burgerschap* (hoofdstuk 2 en 3).

Adviezen versterken basisvaardigheden **burgerschap**

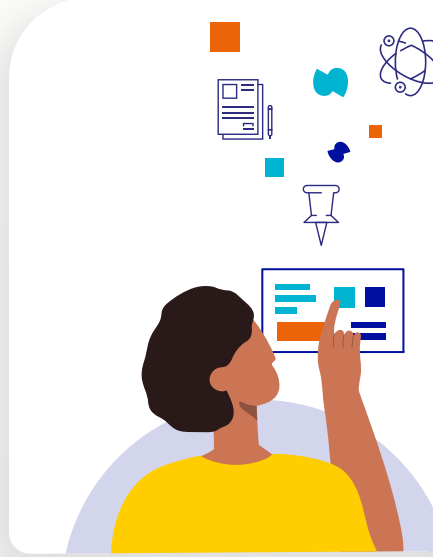
Didactiek

- bied, in samenhang met de aan burgerschap gerelateerde kerndoelen, instructie aan om de burgerschapskennis te vergroten;
- het ontwikkelen van burgerschapscompetenties en de ontwikkeling van leesvaardigheid hangen met elkaar samen;
- houd klassikale discussies om te leren omgaan met verschillen;
- bak en opdrachten af en werk regelmatig in kleine groepen om de politieke betrokkenheid van leerlingen te vergroten.

Monitoring

- stem burgerschapsdoelen, burgerschapslessen en monitoring op elkaar af;
- gebruik formatieve en summatieve instrumenten om de ontwikkeling van leerlingen te volgen;
- neem de tijd om de uitkomsten van monitoring te interpreteren, te duiden en maak op basis van de uitkomsten een plan voor het bijstellen van het onderwijsaanbod.

Adviezen versterken basisvaardigheden

Democratische cultuur op school

- zorg voor een veilig en open klimaat zodat leerlingen hun mening durven te uiten;
- er kan spanning zijn tussen openheid en veiligheid: bewaak de balans;
- zorg dat het duidelijk is wanneer je feiten bespreekt en wanneer je een mening geeft over de feiten.

Organisatie

- beperk burgerschap niet tot geïsoleerde momenten, maar laat het regelmatig en in elk leerjaar op een herkenbare manier terugkomen;
- bereid buitenschoolse activiteiten voor en bespreek ze na.

